

Azərbaycanın uğurları Davos zirvəsində

COP29-un ölkəmizdə keçirilməsi diqqət mərkəzindədir

İsveçrənin Davos şəhərində “Etimadın bərpası” devizi ilə keçirilən 54-cü Dünya İqtisadi Forumunun (DİF) illik toplantısının əsas məqsədi kollektiv fəaliyyət azadlığını bərpa etmək və liderlər arasında şəffaflıq, ardıcılıq və hesabatlılıq kimi əsas prinsipləri gücləndirməkdir. Forumda parçalanmış dünyada təhlükəsizlik və əməkdaşlığa nail olunması, müasir dövrdə iqtisadi artım, yeni iş yerlərinin yaradılması, süni intellekt iqtisadiyyatının cəmiyyətin hərəkətverici qüvvəsinə çevrilməsi, həmçinin iqlim dəyişikliyi üzrə uzunmüddətli strategiyaların hazırlanması və COP29-un Azərbaycanda keçirilməsi kimi prioritet məsələlər müzakirə edilir.

DİF-in “COP28 və qarşıdakı yol” adlı panel müzakirəsində çıxış edən iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cabbarov cari il Azərbaycanda keçiriləcək COP29 konfransına böyük ümidlər bəslənildiyini, COP28 konfransının qərarlarının yerinə yetirilməsi ilə bağlı prioritet vəzifələrin reallaşdırılması və ən başlıcası həmin məqsədlərin gerçəkləşdirilməsi üçün tələb olunan lazımı vəsaitin ayrılmasının qarşıdakı dövrdə prioritet istiqamət olduğunu, buna prosesin iştirakçısı olan ölkələrin liderlərindən həm də siyasi iradə tələb etdiyini vurğulayıb. İqtisadiyyat naziri daha sonra deyib:

– Azərbaycan “yaşıl enerji” payının artırılması ilə bağlı məqsədinə gözlənilməyindən də tez nail ola bilər. Çünki ölkəmiz qalqıq yanacaqaların işlədilməsi ilə yanaşı, təmiz enerjiyə keçidə başlamaq üçün şüurlu seçim edib. Respublikamız 2030-cu ilə qədər enerjiyə olan tələbatın 30 faizini bərpaolunan enerji mənbələrindən gerçəkləşdirmək istiqamətində son illərdə mühüm tədbirlər həyata keçirib. Buna, təxminən, 2028-ci ilə qədər nail ola biləcəyimizi düşünürük. Onu da qeyd edirəm ki, əvvəlki danışıqlardan, xüsusən də COP28-dən öyrəndiyimiz dərslərdən biri odur ki, təcridetmə faydasızdır. Yəni bu problemin – qalqıq yanacaqaların zərərindən xilas məsələsinin dünya ölkələrinin birgə səyi ilə həlli mümkündür.

M.Cabbarov çıxışında Azərbaycanda keçiriləcək COP29 tədbiri çərçivəsində səmərəli investisiya strategiyalarını və karbon tullantılarının sifirə endirilməsini təşviq edən tərəfdaşlıqların dəstəklənməsinin iqlim dəyişiklikləri üzrə çağırışlara verəcəyi töhfələr barədə də ümidlərini diqqətə çatdırıb.

İqtisadiyyat naziri DİF-in panel müzakirəsi zamanı, həmçinin qeyd edib ki, COP28 sayəsində enerji səmərəliliyinin, bərpa olunan enerji mənbələrinin həcmünün artırılmasına yönələn diqqət və digər nüanslar uğurdur. Bu prosesi eyni formada yüksək səviyyədə keçirmək isə məsuliyyətdir. Burada əsas məsələ maliyyələşdirmə mexanizmlərinin təminatıdır ki, bu da son dərəcə əhəmiyyətli prioritetdir.

DİF çərçivəsində Mikayıl Cabbarov bir sıra görüşlər də keçirib. Nazirin “Japan Tobacco International” şirkətinin beynəlxalq əlaqələr üzrə direktoru Ana Velykoviç ilə görüşündə bu tanınmış qurumun ölkəmizlə ikitərəfli əməkdaşlığı barədə söhbət açılıb, Azərbaycanın COP29 tədbirinə evsahibliyi çərçivəsində nəzərdə tutulan layihələr, həmçinin özəl sektorun COP29-un fəaliyyətinə

cəlb olunması barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

İqtisadiyyat nazirinin forum çərçivəsində keçirdiyi digər bir görüş isə Beynəlxalq Standartlaşdırma Təşkilatının baş katibi Serxio Muxika ilə olub. Görüşdə qlobal çağırışlara uyğun həlləri təmin edən standartların tətbiqi, ölkəmizdə yüksək keyfiyyətli ekoloji mühitin dəstəklənməsi üzrə təşəbbüslərin gerçəkləşməsi kimi məsələlər nəzərdən keçirilib. Eyni zamanda respublikamızda keçiriləcək COP 29 tədbiri çərçivəsində Beynəlxalq Standartlaşdırma Təşkilatı ilə əməkdaşlıq və beynəlxalq standartlar ictimaiyyəti üçün etibarlı proqramın hazırlanması üzrə tərəfdaş təşkilatlarla işbirliyi barədə müzakirələr aparılıb.

DİF-də Azərbaycan və BƏƏ arasında dayanıqlı enerji mənbələrindən istifadəyə keçid sahəsində birgə layihələrin perspektivləri də müzakirə edilib. Bununla bağlı iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cabbarov və BƏƏ-nin iqtisadiyyat naziri, Azərbaycan-BƏƏ Birgə Hökumətlərarası Komissiyasının həmsədri Abdulla bin Tuq Əl Marr arasında keçirilən görüşdə hər iki dövlətin münasibətlərinin yüksək səviyyədə olduğu məmnunluqla vurğulanıb və iqtisadi tərəfdaşlığın gündəliyində olan məsələləri nəzərdən keçirib. Eyni zamanda, hazırda gündəlikdə Azərbaycan-BƏƏ Birgə Hökumətlərarası Komissiyasının 9-cu iclasına hazırlıq, ticarət dövriyyəsinin artımı və biznes əlaqələrinin inkişafı istiqamətində təşəbbüslər, COP29 çərçivəsində əməkdaşlıq kimi məsələlərin önəmli yer tutduğunu diqqətə çatdırılıb.

İqtisadiyyat nazirinin Avropa Yenidönqurma və İnkişaf Bankının (EBRD) birinci vitse-prezidenti Yurgen Riçterink ilə görüşündə isə EBRD-Azərbaycan əməkdaşlığının bərpaolunan enerji sahəsində genişləndirilməsinin əhəmiyyəti, ölkəmizin beynəlxalq təşəbbüslərdə fəal təmsilçiliyi və BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) tədbirinin ölkəmizdə keçirilməsinin perspektivləri vurğulanıb.

DİF çərçivəsində “Carlsberg Group” şirkətinin Azərbaycanda istehsalının lokallaşdırılması planları da müzakirə edilib. Nazir adicəkilən şirkətin baş icraçı direktoru Yakob Orup-Andersen ilə yeni əməkdaşlıq imkanlarını dəyərləndirib. “Azərbaycandakı uğurlu fəaliyyəti və ölkəmizdə aparılan iqtisadi islahatların biznes mühitinə müsbət təsiri barədə danışdıq. Şirkət tərəfindən ölkəmizdə istehsalın lokallaşdırılması sahəsində

görülən işləri və yeni əməkdaşlıq imkanlarını dəyərləndirdik”, – deyərək M. Cabbarov qeyd edib.

Yeri gəlmişkən, COP29-un bu il Azərbaycanda keçirilməsi ilə bağlı qərarına DİF-in panel müzakirəsində, eyni zamanda, ikitərəfli görüşlərdə müsbət yanaşılması təqdirəlayiq haldır. Bu, bir tərəfdən beynəlxalq aləmi düşündürən, narahat edən məsələyə həssaslıqla yanaşılması, digər tərəfdən isə belə bir önəmli layihənin dünyada sülhərvər mövqeyi ilə böyük nüfuz qazanan Azərbaycanda gerçəkləşdirilməsi irəli bağlıdır.

Qeyd edək ki, COP29-un bu il Azərbaycanda keçirilməsi ilə bağlı qərar COP28-in ötən il dekabrın 11-də Dubayda reallaşan plenar iclasında qəbul olunub. COP iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə çox vacib və dünyanın ən əhəmiyyətli tədbirlərindən biridir. Azərbaycanın bu tədbirə Şərqi Avropa Qrupu ölkələri arasında yekdil qərarla ev sahibi seçilməsi ölkəmizə yüksək etimadın göstəricisidir. İki həftə Bakının dünyanın mərkəzi olacağı və şəhərin təqribən 70-80 min xarici qonağı qarşılayacağı gözlənilir.

Xatırladaq ki, bərpaolunan enerji mənbələrinin elektrik enerjisi istehsalında xüsusi çəkisinin 2026-cı ilədək 24 faizə, 2030-cu ilə kimi isə 30 faizə çatdırılması Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illər üçün Sosial-İqtisadi İnkişaf Strategiyasında nəzərdə tutulub.

Energetika Nazirliyinin məlumatına əsasən, Azərbaycanın bərpaolunan enerji mənbələrinin texniki potensialı quruda 135, dənizdə 157 qiqavatdır. Bərpaolunan enerji mənbələrinin iqtisadi potensialı 27 qiqavat, o cümlədən külək enerjisi üzrə 3 min meqavat, günəş enerjisi üzrə 23 min meqavat, bioenerji potensialı 380 meqavatdır. Dağ çaylarının potensialı 520 meqavat həcmində qiymətləndirilir.

DİF çərçivəsində Azərbaycan Dövlət Neft Şirkəti (SOCAR) Əbu Dabi Milli Neft Şirkəti (ADNOC) ilə “Abşeron” yatağından qaz hasilatı layihəsi, aşağı karbonlu həllər və bərpa olunan enerji mənbələri, gələcək əməkdaşlıq üçün potensial imkanlar da müzakirə edilib. Bu barədə SOCAR-ın prezidenti Rövşən Nəcəf “X” sosial şəbəkəsindəki hesabında yazıb: “ADNOC şirkətinin Aşağı Karbon Həlləri və Beynəlxalq İnkişaf üzrə İcraçı Direktor Musabbeh Al Kaabi (Musabbeh Al Kaabi) ilə strateji dialoq apardıq. Dünya İqtisadi Forumu zamanı biz “Abşeron” layihəsinin gedişatını, onun tammiqyaslı inkişafını, həmçinin aşağı karbonlu həlləri və bərpa olunan enerji resurslarının müzakirə etdik və gələcək əməkdaşlığın potensial imkanlarını araşdırdıq”.

Bu məqamda xatırladaq ki, ötən ilin dekabr ayında SOCAR və ADNOC arasında Strateji Əməkdaşlığa dair Saziş imzalanıb. Saziş SOCAR ilə ADNOC şirkətləri arasında ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində birgə fəaliyyətin daha da genişləndirilməsini, “mavi hidrogen”, geotermal və karbon idarə edilməsi üzrə əməkdaşlıq məsələlərini nəzərdə tutur.

2023-cü ilin avqust ayında ADNOC şirkəti “Abşeron” qaz-kondensat yatağında 30 faizlik iştirak payının əldə edilməsi ilə bağlı SOCAR və Fransanın “TotalEnergies” şirkəti ilə saziş imzalayıb.

Qeyd edək ki, Rövşən Nəcəf Davosda ABŞ-nin iqlim üzrə xüsusi nümayəndəsinin müavini Rik Dyukla da məhsuldar müzakirələr keçirib. Tərəflər arasında dekarbonizasiya, iqlim problemləri, planetin dayanıqlı gələcəyinə yardım sahəsində potensial əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olunub.